A1 Topaic 14

05 Am agus áit

Labhairt

2

05 Am agus áit

Le múineadh:

• Am a shocrú, áit a shocrú agus aontú leis an socrú sin, nó an socrú a dheimhniú.

3

Cúrsaí ama

• Beidh tú ag caint faoi chúrsaí ama.

• Tóg nóiméad nó dhó agus déan ransú intinne ar na ceisteanna agus an foclóir a bhaineann leis an am.

4

©GaeilgegoDeo2024

Cúrsaí ama

- *Cén t-am é?*
- *Tá sé ceathrú tar éis a hocht.*
- *Cén t-am a théann tú ag obair?*
- *Cén t-am a itheann tú lón? srl.*

5

Cén t-am é?

- 12:00
- 2:15
- 3:30
- 7:30
- 1:15
- 9:15
- 11:45

- **tar éis**
- **i ndiaidh**

- **chun**
- **go dtí**

6

Cúrsaí ama

- *Cén t-am a éiríonn tú gach maidin?*
- *Cén t-am a thosaíonn tú ag obair?*
- *Cén t-am a thagann tú abhaile?*

7

©GaeilgegoDeo2024

Cén t-am?

- *Cén t-am a bhuailfidh mé leat?*
- *Nó*
- *Cén t-am a chasfaidh mé ort?*

8

Cén t-am?

- **Duine A:** Cén t-am a bhuail**fidh** mé leat?
- **Duine B:** Buail**fidh** mé leat ag a hocht a chlog.
- **Duine A:** Ceart go leor.
- **Duine A:** Cén t-am a chas**faidh** mé ort?
- **Duine B:** Cas**faidh** mé ort ag a hocht a chlog.
- **Duine A:** Ceart go leor.

9

Cén t-am?

- **Duine A:** Cén t-am a bhuail**fidh** mé leat?
- **Duine B:** Buail**fidh** mé leat ag a hocht a chlog.
- **Duine A:** Ceart go leor.
- **Duine A:** Cén t-am a chas**faidh** mé ort?
- **Duine B:** Cas**faidh** mé ort ag a hocht a chlog.
- **Duine A:** Ceart go leor.

10

Aimsir Fháistineach

- Conas a chuirtear briathar san aimsir fháistineach.
- Cén deireadh a chuirtear le briathar leathan agus le briathar caol?

11

Aimsir Fháistineach

- Cas
  - Cas**faidh** mé
- Buail
  - Buail**fidh** mé
- Aimsir Fháistineach?
  - Leathan?
  - Caol?

12

Briathra eile

- An féidir leat na briathra a chur san aimsir fháistineach?
- fan
- ól
- caith
- féach
- éist

13

©GaeilgegoDeo2024

Briathra eile

- fan**faidh**
- ól**faidh**
- caith**fidh**
- féach**faidh**
- éist**fidh**

14

Briathra eile

- Cum abairtí leis na briathra sin,
- **Mar shampla:**
- *Ólfaidh mé tae amárach.*
- *Féachfaidh mé ar Ros na Rún Déardaoin.*
- *Caithfidh mé culaith snámha ar mo laethanta saoire.*

15

Briathra eile

- Cum abairtí leis na briathra sin,
- fan
- ól
- caith
- féach
- éist

16

©GaeilgegoDeo2024

Cuireadh

- Tabhair cuireadh do do pháirtnéir.
- Glacfidh sé/sí leis an gcuireadh sin agus cuirfidh sé/sí an cheist: *Cén t-am a bhuailfidh mé leat?* ort.
- Beidh ort am a rá.
- Ansin, tabharfaidh do pháirtnéir cuireadh duitse.

17

Cuireadh

- Glacfaidh tú leis an gcuireadh sin agus cuirfidh tú an cheist: *Cén t-am a bhuailfidh mé leat?* ar do pháirtnéir.
- Beidh air/uirthi am a rá.

18

Bileog
Am agus áit – Cén t-am?

19

©GaeilgegoDeo2024

Am agus áit – Cén t-am?

- Tiocfaidh cártaí éagsúla suas ar an scáileáin.
- Tabhar cuireadh do Dhuine B dul go dtí an áit nó an ócáid sin leat.
- Glacfaidh Duine B leis an gcuireadh agus cuirfidh sé/sí an cheist: ***Cén t-am a bhuailfidh mé leat?*** ort.
- Freagair leis an am atá luaite ar a chárta.

20

Am agus áit – Cén t-am?

- Tiocfaidh cártaí eile suas ar an scáileáin.
- Beidh ar Dhuine B cuireadh thabhairt duit dul go dtí an áit nó an ócáid sin leis.
- Glac leis an gcuireadh agus cuir an cheist: ***Cén t-am a bhuailfidh mé leat?*** ar Dhuine B.
- Freagróidh Duine B leis an am atá luaite ar a chárta.
- Leanfaidh an ghníomhaíocht ar aghaidh mar sin, go dti go mbeidh comhrá bunaithe agaibh ar gach cárta.

21

Am agus áit – Cén t-am?

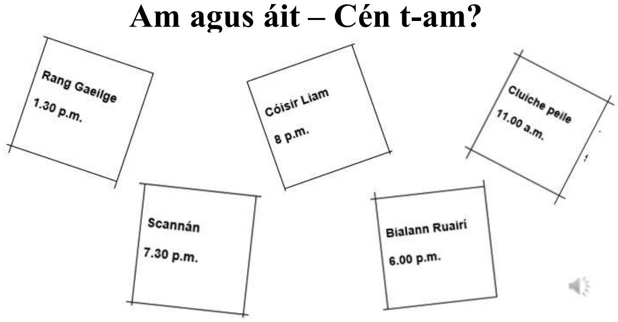

22

©GaeilgegoDeo2024

Am agus áit – Cén t-am?

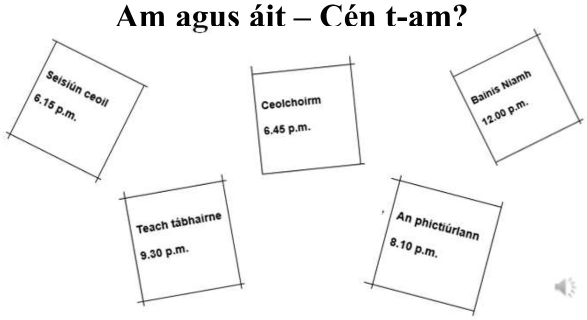

23

Am agus áit – Cén t-am?

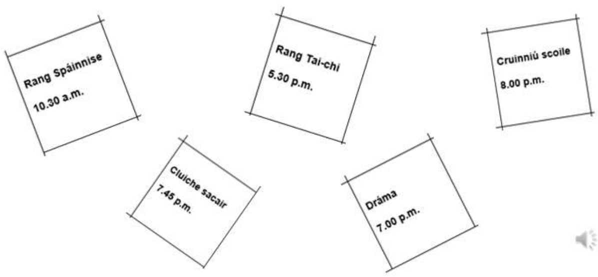

24

Cén t-am a bhuailfimid le chéile?

- **Duine A:** Cén t-am a bhuail**fimid** le chéile?
- **Duine B:** Buail**fimid** le chéile ag 8.00 p.m.
- **Duine A:** Go breá!

- **Duine A:** Cén t-am a chas**faimid** ar a chéile?
- **Duine B:** Cas**faimid** ar a chéile ag 7.30
- **Duine A:** Go maith.

25

©GaeilgegoDeo2024

An Aimsir Fháistineach Iolra

- Buail**fimid**
- Cas**faimid**

- Aimsir Fháistineach Iolra?
  - Leathan?
  - Caol?

26

Briathra eile san iolra

- An féidir leat na briathra a chur san aimsir fháistineach?
- fan
- ól
- caith
- féach
- éist

27

Briathra eile san iolra

- An féidir leat na briathra a chur san aimsir fháistineach?
- fan**faimid**
- ól**faimid**
- caith**fimid**
- féach**faimid**
- éist**fimid**

28

©GaeilgegoDeo2024

Cén áit?

- Cén áit a mbuailfidh mé leat?
- Cén áit a gcasfaidh mé leat?
- Freagraí?
- Mar shampla:
  - *sa chathair,*
  - *sa bhialann,*
  - *sa tsráid…*

29

Cén áit?

- Cén áit a mbuailfidh mé leat?
- Cén áit a gcasfaidh mé leat?
- ***sa chathair,***
- ***sa bhialann,***
- ***sa tsráid…***

30

Comhrá - Am agus áit

- Tiocfaidh cártaí éagsúla suas ar an scáileáin.
- Tabhar cuireadh do Dhuine B dul go dtí an áit nó an ócáid sin leat.
- Glacfaidh Duine B leis an gcuireadh agus cuirfidh sé/sí an cheist: ***Cén t-am a bhuailfimid le chéile?*** ort.
- Beidh ort am a rá.
- Cuirfidh tú an cheist: ***Cén áit a mbuailfimid leat?*** agus beidh air áit a rá, mar shampla: ***sa chathair***.

31

©GaeilgegoDeo2024

Comhrá - Am agus áit

- Tiocfaidh cártaí eile suas ar an scáileáin.
- Beidh ar Dhuine B cuireadh thabhairt duit dul go dtí an áit nó an ócáid sin leis.
- Glac leis an gcuireadh agus cuir an cheist: ***Cén t-am a bhuailfimid leat?*** ar Dhuine B.
- Freagróidh Duine B leis an am atá luaite ar a chárta.
- Cuirfidh tú an cheist: ***Cén áit a mbuailfimid leat?*** agus beidh air áit a rá, mar shampla: ***sa chathair nó áit éigin eile.***

32

Am agus áit

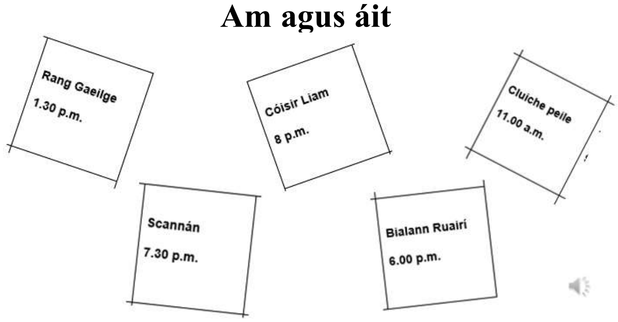

33

Am agus áit

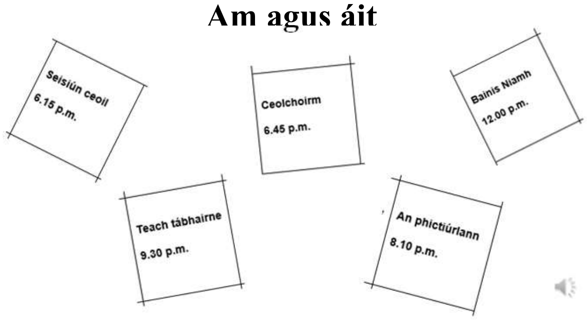

34

©GaeilgegoDeo2024

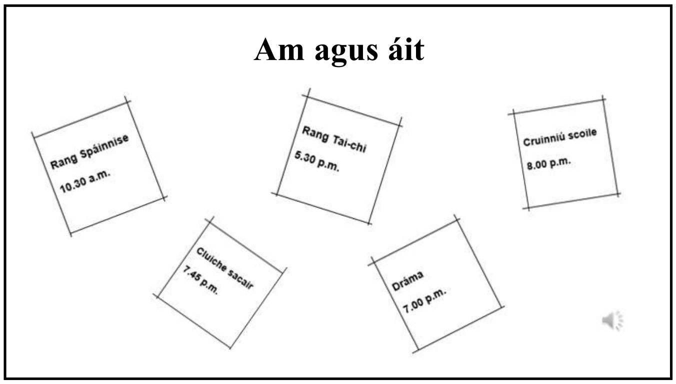
Am agus áit
Rang Spáinnise
10.30 a.m.
Rang Tai-chi
5.30 p.m.
Cruinniú scoile
8.00 p.m.
Cluiche sacair
7.45 p.m.
Dráma
7.00 p.m.

35

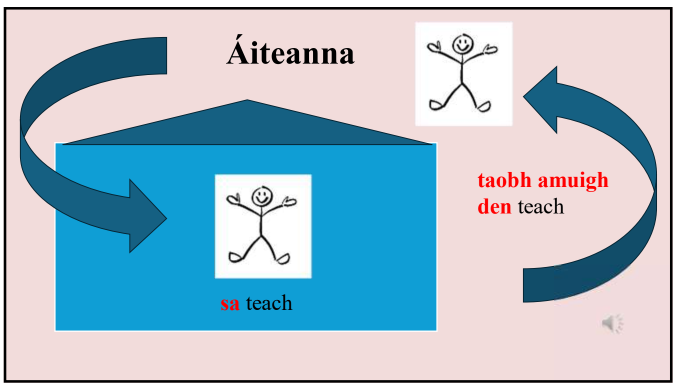
Áiteanna
taobh amuigh
den teach
sa teach

36

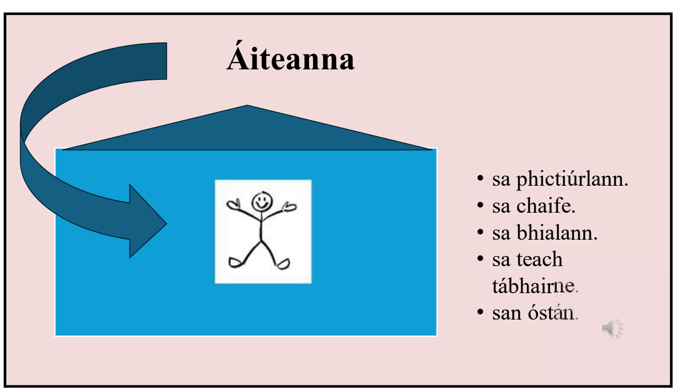
Áiteanna
• sa phictiúrlann.
• sa chaife.
• sa bhialann.
• sa teach tábhairne.
• san óstán.

37

Áiteanna

- taobh amuigh den phictiúrlann.
- taobh amuigh den chaife.
- taobh amuigh den bhialann.
- taobh amuigh den teach tábhairne.
- taobh amuigh den óstán.

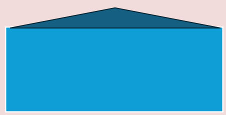

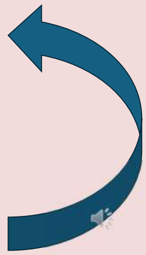

38

Áiteanna

- Taobh amuigh den phictiúrlann.
- Sa phictiúrlann.
- Taobh amuigh den chaife.
- Sa chaife.
- Taobh amuigh den bhialann.
- Sa bhialann.
- Taobh amuigh den teach tábhairne.
- Sa teach tábhairne.
- Taobh amuigh den óstán.
- San óstán.

39

Áiteanna

- Féach ar na samplaí
- Cad a tharlaíonn tar éis ***den***?

- Leanann séimhiú ***den***, ach amháin nuair a thosaíonn an t-ainmfhocal le ***d, n, t, l, s, r*** nó **guta**.

40

©GaeilgegoDeo2024

Áiteanna

- Féach ar na samplaí thuas arís
- Cad a tharlaíonn tar éis ***sa***?
- Cuirtear séimhiú ar ainmfhocal tar éis ***sa**,* ach amháin nuair a thosaíonn an t-ainmfhocal le ***d, n, t, l, s*** nó ***r***.
- ***San*** a úsáidtear roimh ghuta.

41

Cén áit a bhuailfimid le chéile?

42

Cén áit a bhuailfimid le chéile?

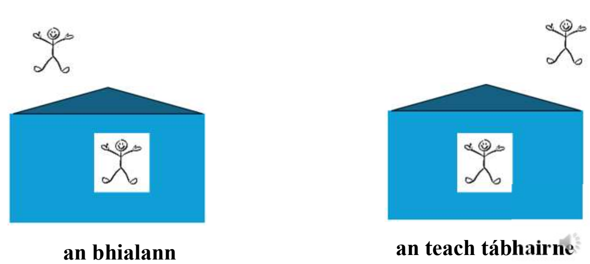

43

©GaeilgegoDeo2024

Cén áit a bhuailfimid le chéile?

An t-óstán.

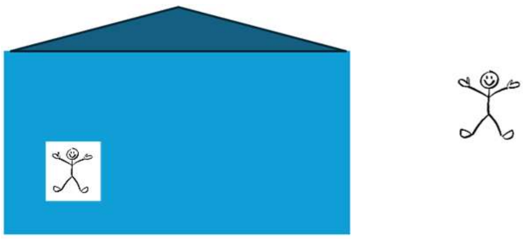

44

Cén áit a bhuailfimid le chéile?

- Ceart go leor.
- Tá sin go breá.
- Go hiontach.
- Feicfidh/tcífidh mé thú Dé Sathairn mar sin.

45

Cén áit a bhuailfimid le chéile?

- Ceart go leor.
- Tá sin go breá.
- Go hiontach.
- Feicfidh/tcífidh mé thú Dé Sathairn mar sin.

46

©GaeilgegoDeo2024

Comhrá 2

- **Duine A:** A Aoife, an mbeidh tú saor Déardaoin?
- **Duine B:** Beidh! Cén fáth?
- **Duine A:** Ar mhaith leat dul chuig dráma liom?
- **Duine B:** Ba mhaith! Cén t-am a bhuailfidh mé leat?
- **Duine A:** 6.45 p.m.
- **Duine B:** Go breá. Cén áit a mbuailfidh mé leat?
- **Duine A:** Taobh amuigh den amharclann.
- **Duine B:** Ceart go leor.
- **Duine A:** Feicfidh mé tú Déardaoin.
- **Duine B:** Tá mé ag súil leis.

47

Comhrá 2

- **Duine A:** A Aoife, an mbeidh tú saor Déardaoin?
- **Duine B:** Beidh! Cén fáth?
- **Duine A:** Ar mhaith leat dul chuig dráma liom?
- **Duine B:** Ba mhaith! Cén t-am a bhuailfidh mé leat?
- **Duine A:** 6.45 p.m.
- **Duine B:** Go breá. Cén áit a mbuailfidh mé leat?
- **Duine A:** Taobh amuigh den amharclann.
- **Duine B:** Ceart go leor.
- **Duine A:** Feicfidh mé tú Déardaoin.
- **Duine B:** Tá mé ag súil leis.

48

Comhrá 2

- **Duine A:** A Aoife, an mbeidh tú saor Déardaoin?
- **Duine B:** Beidh! Cén fáth?
- **Duine A:** Ar mhaith leat dul chuig dráma liom?
- **Duine B:** Ba mhaith! Cén t-am a bhuailfidh mé leat?
- **Duine A:** 6.45 p.m.
- **Duine B:** Go breá. Cén áit a mbuailfidh mé leat?
- **Duine A:** Taobh amuigh den amharclann.
- **Duine B:** Ceart go leor.
- **Duine A:** Feicfidh mé tú Déardaoin.
- **Duine B:** Tá mé ag súil leis.

49

©GaeilgegoDeo2024

Comhrá 2

- I mbeirteanna, déan iarracht comhrá den saghas céanna a chruthú.
- Ba cheart daoibh róil a mhalartú.
- Ní chaithfidh sibh cloí leis an bhfoclóir céanna.

50

Bileog

Am agus áit – Cén áit?

51

Cén áit?

- Buailfidh tú le cairde éagsúla sa chathair i rith na seachtaine, ach cá mbuailfidh tú leo?
- Beidh comhrá agat le gach duine acu ag fáil amach cá mbuailfidh tú leo.
- Cuir X san áit cheart agus scríobh ainm an duine in aice leis.
- Inis do do chairde eile cá mbuailfidh tú leo.

52

©GaeilgegoDeo2024

Cén áit?

- Féach ar an mbileog **Am agus Áit - Cén áit? – Cártaí,** pioc cárta amháin.
- Úsáidfidh tú an t-eolas atá ar an gcárta sin chun insint do dhaoine cá mbuailfidh sibh le chéile.
- Bí cúramach le húsáid ***sa*** agus ***den***.

53

Cén áit?

- Cén cheist a bheidh uait?
- Scríobh an cheist síos:
- ***Cá mbuailfimid le chéile***
- ***Cá mbuailfidh mé leat?***

54

Cén áit?

- Baineann an ghreille seo leis na rialacha a bhaineann le ***sa*** agus ***den***.
- Sula ndéanfaidh tú an comhrá, líon isteach an ghreille thíos leis an eolas ceart thíos:

  1. Leanann séimhiú é ach ar ***d, n, t, l, s, r***
  2. Roimh ghuta

sa	san	den

55

©GaeilgegoDeo2024

Cén áit? - Freagraí

sa	san	den
Leanann séimhiú é ach ar *d, n, t, l, s, r*	**Roimh ghuta**	**Leanann séimhiú é ach ar *d, n, t, l, s, r***

56

Cén áit?

- Déan iarracht abairtí iomlána a chumadh leis na frásaí atá ar na cártaí, mar shampla:

- ***taobh amuigh den siopa***
- *Buailfidh mé le Seán* ***taobh amuigh den siopa.***

57

Cén áit? - Cártaí

- taobh amuigh den mheánscoil
- taobh amuigh d’oifig an phoist
- sa teach tábhairne
- sa chaife
- taobh amuigh den siopa

58

©GaeilgegoDeo2024

Cén áit? - Cártaí

- sa séipéal
- san ionad spóirt
- san óstán
- taobh amuigh den bhialann
- taobh amuigh den bhanc

59

Cén áit?

- Anois, cum an comhrá a bheadh agat le roinnt de do chairde.

60

Bileog

Am agus áit – Páirtnéir Teanga

61

©GaeilgegoDeo2024

Páirtnéir Teanga

- Is páirtnéirí teanga sibh, Duine A agus Duine B.
- Tá sibh chun bualadh le chéile gach lá i rith na seachtaine, in áiteanna difriúla agus ag amanna difriúla.
- Ní cuimhin libh na socruithe a rinne sibh.
- Cuirfidh Duine A glao ar Dhuine B ar dtús.
- Beannóidh sé dó agus cuirfidh sé ceisteanna air, mar shampla:
- *Cén t-am a bhuailfimid le chéile Dé Máirt? / Cén áit a mbuailfimid le chéile Dé Máirt?*
- Fágfaidh sé slán le Duine B.

62

Páirtnéir Teanga

- Ansin, cuirfidh Duine B glao ar Dhuine A.
- Beannóidh sé dó agus cuirfidh sé ceisteanna airsean, mar shampla:
- *Cén t-am a bhuailfimid le chéile Dé Luain? / Cen áit a mbuailfimid le chéile Dé Luain?*
- Fágfaidh sé slán le Duine A.
- Caithfidh sibh na bearnaí i bhur mboscaí a líonadh.
- Níl hionann an t-eolas atá ag an beirt agaibh.

63

Páirtnéir Teanga

- Muna bhfuil páirtnéir agat is féidir leat an dá ról a dhéanamh tú féin.

64

©GaeilgegoDeo2024

Páirtnéir Teanga

- **Duine A**

Dé Luain	Dé Máirt	Dé Céadaoin	Déardaoin	Dé hAoine	Dé Sathairn	Dé Domhnaigh
9.00 a.m. Ollscoil		12.30 Seomra na Gaeil		6.30 p.m. Tigh de Barra		2.00 p.m. Bialann de Brún

65

Páirtnéir Teanga

- **Duine B**

Dé Luain	Dé Máirt	Dé Céadaoin	Déardaoin	Dé hAoine	Dé Sathairn	Dé Domhnaigh
	11.45 a.m. Caifé Áine		3.15 p.m. Leabharlann		8.00 a.m. Óstán Uí Riain	

66

Páirtnéir Teanga - Freagraí

• Dé Luain	9.00 a.m.	Ollscoil
• Dé Máirt	11.45 a.m.	Caifé Áine
• Dé Céadaoin	12.30	Seomra na Gaeilge
• Déardaoin	3.15 p.m.	Leabharlann
• Dé hAoine	6.30 p.m.	Tigh de Barra
• Dé Sathairn	8.00 a.m.	Óstán Uí Riain
• Dé Domhnaigh	2.00 p.m.	Bialann de Brún

67

©GaeilgegoDeo2024

Páirtnéir Teanga - Freagraí

Dé Luain	Dé Máirt	Dé Céadaoin	Déardaoin	Dé hAoine	Dé Sathairn	Dé Domhnaigh
9.00 a.m. Ollscoil	11.45 a.m. Caifé Áine	12.30 Seomra na Gaeil	3.15 p.m. Leabharlann	6.30 p.m. Tigh de Barra	8.00 a.m. Óstán Uí Riain	2.00 p.m. Bialann de Brún

68

Páirtnéir Teanga

- An gceapann tú gur smaoineamh maith é páirtnéir teanga a bheith agat?
- An bhfuil páirtnéir teanga ag éinne anseo?
- Ar mhaith leat páirtnéirí teanga a bheith agat?
- An raibh páirtnéir teanga agat riamh, agus tú ag foghlaim teanga ar bith eile?
- Abair liom sna tuairimí thíos.

69

©GaeilgegoDeo2024